

Sài Gòn Đầu Năm 1995

TRINH HẢO TÂM

T
rưa ngày lễ Giáng Sinh 25-12-1994, chiếc Boeing 747 của China Airlines đã đưa tôi trở lại quê hương sau 16 năm xa cách. Hồi con thuyền vượt biển ra khơi trong vùng biển Sông Ông Đốc âm u vào cuối năm 1978 thì ra đi là vĩnh viễn, ngày về thật là ngút ngàn, mịt mù tăm hơi như vùng biển đêm rời quê hương năm đó. Nhưng hôm nay tôi đã trở về, trở về thật sự với gia đình vây quanh chớ không phải là giấc mơ mà suốt 16 năm vẫn thường mơ thấy. Sau đây là những ghi nhận cố gắng trung thực nhưng có thể hơi hợt bên ngoài vì chuyến đi 2 tuần quá ngắn, không khác nào cõi ngựa xem hoa. Có thể thiếu khách quan vì nỗi nhớ quê hương nên ngày về thấy gì cũng đẹp. Nhưng dù sao cũng phải viết ra để được chia sẻ, cảm thông.

*

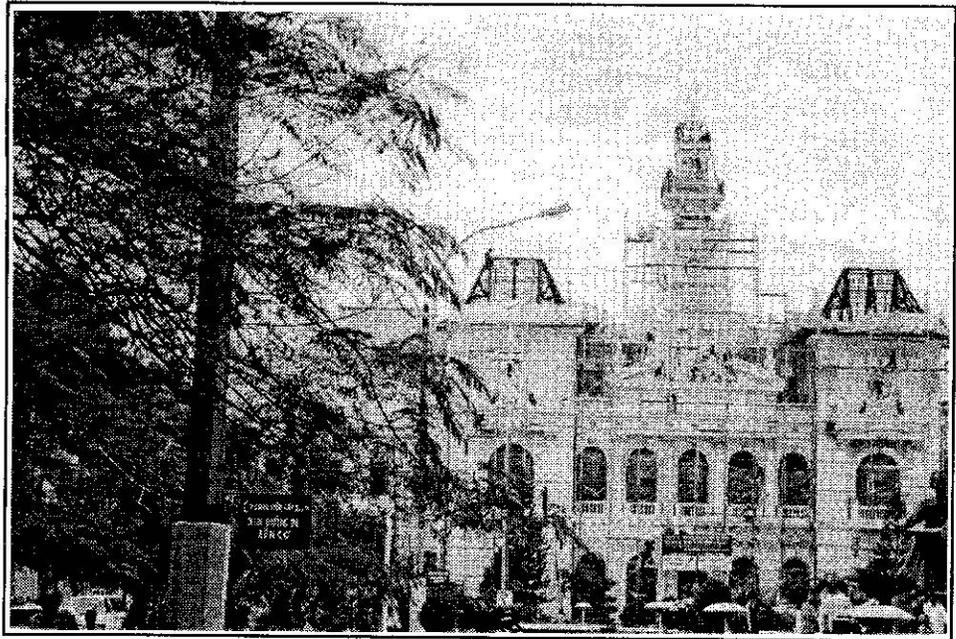
Dân Sài Gòn như toàn quốc sẽ không còn được đốt pháo nữa bắt đầu từ 0 giờ ngày 1-1-95, nên đêm thứ bảy 31-12-94 đã tiễn đưa năm cũ bằng những tiếng pháo lẻ tẻ. Khắp thành phố từng dòng xe gắn máy tuồn đổ ngược xuôi âm ỉ, xịt khói mịt mù. Thanh niên nam nữ cười nói ồn ào, chung diện trong những bộ quần áo mới nhất, sặc sỡ hơn cả những y phục thường thấy ở Hoa Kỳ. Họ tập trung đông nhất trong công viên trước nhà hát thành phố nơi 20 năm trước là nơi dựng tượng hai người lính Thủy Quân Lục Chiến, ngày nay là một hồ nước tròn với vòi phun nước được chiếu đèn màu ở chính giữa có lẽ do hãng phim hình Agfa thực hiện vì có các bảng quảng cáo cho hãng này. Ở nhà hát thành phố, buổi trình diễn thời trang áo dài, áo dạ hội năm 1995 được bắt đầu vào lúc 8 giờ và sẽ được trình diễn mỗi đêm thứ Bảy và Chủ Nhật. Khách sạn Continental và Caravelle ở hai bên nhà hát vẫn như cũ chỉ thay đổi chút ít trên mặt tiền. Kế Caravelle trên đường Tự Do thì đang cất một buyn-dinh lớn. Ghé vào Brodard uống ly cà phê vẫn đậm đà hương vị ngày nào. Những người bồi vẫn quần đen áo trắng thất nơ. Gọi một đĩa thịt nguội với giá tương đương 80 xu, nhưng xức

xích hơi có mùi. Ngang qua Maxim's những ngày cuối năm thì ngày nào cũng có đám cưới, trưa cũng như chiều. Sau tiệc cưới thì quan viên hai họ thường chụp chung hình lưu niệm trước cửa nhà hàng. ở hải ngoại, cô dâu chú rể thường hay mặc quốc phục, trái lại ở trong nước thì cô dâu và chú rể lại thích áo quần Tây phương! Tối đến vũ trường với ban nhạc sống và ca sĩ Thúy Vi (Sài Gòn) nhưng khách lại thưa vắng. Gần đó là tiệm Discotèque với giá vé gần 4 đô-la cũng chỉ lèo tèo vài người thủy thủ Phi Luật Tân. Ở bến Bạch Đằng, khách sạn Majestic còn đang đóng cửa sửa chữa nhưng phía bên kia đường là bờ sông Sài Gòn thì đèn được lấp lánh. Ngoài khách sạn nổi của Úc và Nhật khai thác đậu nơi tượng Trần Hưng Đạo, còn có một tàu nhà hàng Karaoke đậu kế đó và 5 nhà hàng nổi di động hàng đêm treo đèn kết hoa chạy trên sông Sài Gòn. Những ca khúc ngoại quốc, lời Việt vừa được trình bày trên băng Paris By Night số 29, người ta có thể nghe các ca sĩ trẻ Sài Gòn hát trên những con tàu nhà hàng này. Bạn bè cho biết còn có con tàu phản lực đi Vũng Tàu chỉ trong vòng hơn một tiếng đồng hồ như Hồng Kông qua Macau với giá vé 15 đô 1 lượt. Bên kia sông là xóm Thủ Thiêm, ngoài những bảng quảng cáo cho các sản phẩm điện tử của Đại Hàn, những xóm nhà cũng vẫn âm thầm trong cảnh đèn đục, đèn trong.

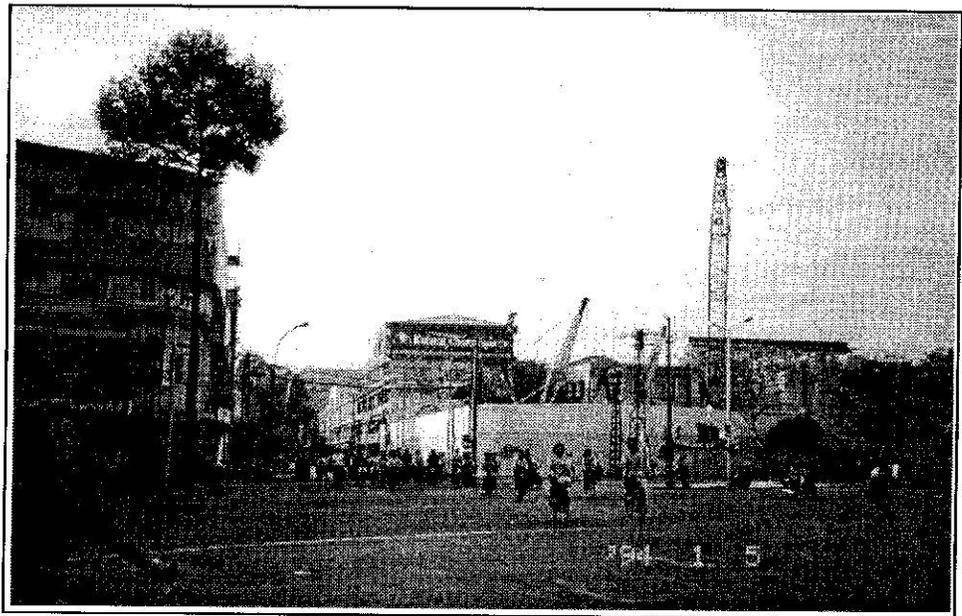
Những khách sạn sang trọng mà giá phòng mỗi đêm không dưới 100 đô la như Metropole ở góc đường Trần Hưng Đạo và Nguyễn Cư Trinh, Mercure nơi rạp chớp bóng Đại Nam cũ, New World ở đường Lê Lai gần ga xe lửa cũ, mới và đắt tiền hơn hết là khách sạn Omni ở Phú Nhuận đều treo đèn từ trên cao xuống tới đất và trang trí với những cây Giáng Sinh với những hàng chữ Merry Christmas And Happy New Year không khác gì những khách sạn ở Las Vegas. Chợ Xóm Cũ ngày trước, góc đường Bình Đông và Cần Giuộc, bây giờ là buyn-dinh Kim Bình, có lẽ là nơi giải trí đắt nhất ở Sài Gòn. Phòng Karaoke riêng biệt có toilet và được trang bị giàn máy Karaoke đã thu sẵn hơn 750 bản nhạc vừa Việt, Anh, Tàu có giá mỗi giờ là 65 đô la trở lên. Tốp chiêu đãi viên nữ ở đây rất đông đảo, không ăn lương mà chỉ sống bằng tiền "tip" của khách hàng. Thật tình mà nói dân Việt không dám vào Kim Bình mà thường là du khách ngoại quốc được các hãng du lịch chở tới. Dân chơi bản xứ có thể đến hát Karaoke ở số 115 Nguyễn Cư Trinh, địa điểm này cũng rất sang trọng. Đến đây quý vị có thể được chào đón bằng vài cô trong áo dài tha thướt, đeo băng lụa như Hoa hậu Áo dài nhưng có chữ Remy Martin. Họ không phải là chiêu đãi viên mà là sinh viên đang làm bán thời gian với nghề Điều Tra

Tiếp Thị. Bạn cũng nên nhún chút ít thời giờ để cho các cô phỏng vấn vì mỗi bản các cô lãnh được 4000 đồng, gần 40 xu Mỹ. Sinh viên Sài Gòn ngày nay cũng phải đi làm để có tiền đóng học phí. Họ có thể kèm trẻ, thông dịch viên, hướng dẫn viên du lịch, và điều tra tiếp thị như vừa nói. Ngành du lịch trong nước hiện nay khá mạnh, hầu như các tỉnh đều có khách sạn của nhà nước với giá phòng 20 đô la cho người nước ngoài. Công ty du lịch mỗi tỉnh đều có in lịch và brochure màu để quảng cáo từng thắng cảnh địa phương và họ cũng cho mượn xe hơi hay tổ chức những chuyến du ngoạn cho dân địa phương. Nhiều nơi du-ngoạn còn cho trả góp. Tại Saigon khu Ngã Tư Quốc Tế ngày trước nơi ngã tư Bùi Viện và Đề Thám, ngày nay đã trở thành “quốc tế” thật sự với những hàng quán lộ thiên mở cửa suốt đêm với những khách da trắng lang bạt kỳ hồ mà dân ta gọi là “Tây ba-lô” vì họ mặc áo thun, quần ngắn và quây ba-lô trên lưng. Nhiều người còn thuê xe gắn máy hay xe đạp để đi khắp các tỉnh. Họ thích Việt Nam vì đất nước xinh đẹp, dân tình niềm nở, hiếu khách, giá cả phòng trọ, ăn uống đều quá rẻ so với các xứ khác.

Tòa Đô Chính đang được hãng thầu Pháp chuyên sửa chữa các kiến trúc cổ có tên là Jardin Toupret sửa chữa phần nóc. Hãng thầu này muốn nhân công Công ty Comaco của Thanh Niên Xung Phong để thực hiện việc sửa chữa. Các vỉa hè đường Lê Lợi, Nguyễn Huệ được đập ra và lát gạch bằng xi măng nung mà ở Mỹ người ta dùng để lát patio. Công tác này được bốn năm nhà thầu thực hiện kể cả một hãng thầu của bộ đội và làm

Tòa Đô Chính đang được hãng thầu Pháp tu sửa

Bộ Công Chánh ngày trước đang được xây cất cái gì đó

suốt đêm để kịp Tết Nguyên Đán. Hơn 50 kiosque bán hoa ở đường Nguyễn Huệ vừa được phá bỏ để dành chỗ cho những vườn hoa “di động”, có nghĩa là cây kiểng sẽ được trồng trong chậu. Sở Thú ngày Tết Dương Lịch người ta quá đông, gởi xe đầy nghẹt. Bay giờ ngoài cổng cũ ở cuối đường Thống Nhất, vừa mới mở thêm một cổng khác ở đường Hồng Thập Tự cũ bây giờ là Nguyễn Thị Minh Khai, gần cầu Thị Nghè. Đường Bùi Hữu

Nghĩa từ Cầu Sắt đến chợ Bà Chiểu, người ta chiếm lòng đường để nhóm chợ. Đường Lê Quang Định nay là đường một chiều từ Gò Vấp đổ xuống chợ Bà Chiểu. Đường Lê Văn Duyệt giờ gọi là Đinh Tiên Hoàng, nơi trường nữ trung học Lê Văn Duyệt trước kia là những ao rau muống bây giờ toàn là nhà. Trường cũ chỉ còn thấy cổng màu xanh đề tên Võ Thị Sáu.

Kẹt xe hiện nay là một vấn nạn cho thành phố Sài Gòn. Nơi kẹt xe thường trực nhất là Ngã Tư Hàng Xanh, nơi xa lộ Biên Hòa bắt đầu. Những con đường kẹt xe nhất là các đường Hồng Thập Tự, Phan Thanh Giản, Hai Bà Trưng, Công Lý, Trương Minh Giảng, Lê Văn Duyệt ... Xe hơi coi như không chạy được. Kẹt xe là vì xe gắn máy quá nhiều và cũng vì người lái xe không kỷ luật, chỗ này trống mặc dù bên trái cũng cứ chen bừa vô. Nhiều ngã tư đèn lưu thông hư thì mạnh ai nấy chạy, cảnh sát giao thông cũng chỉ đứng nhìn chớ không ra điều khiển lưu thông. Theo báo Công An Nhân Dân thì Sài Gòn hiện nay có 6 triệu dân với 50,537 xe hơi được đăng bộ, 815,000 xe gắn máy, 40,474 xe ba bánh và trên 1 triệu 6 xe đạp. Một buổi sáng từ tỉnh lên Sài Gòn, tới đường Hậu Giang thì lưu thông bị tắt nghẽn. Tới khi nhìn về phía trước thì trên nóc một xe đồ hành khách, một anh thợ điện của công ty điện lực đang sửa chữa các dây dẫn điện trên không. Có lẽ vì thiếu phương tiện nên anh này nhờ công an giao thông chặn xe đồ để anh ta có chỗ cao để sửa điện.

So với 1975 thì nhà cửa được xây thêm khá nhiều. Nhất là những vùng trước kia thuộc các cơ quan quân sự như khu vực Bộ Tổng Tham Mưu và Bộ Tư Lệnh Không Quân ở Tân Sơn Nhứt. Ngày nay nơi này được cất khách sạn, rạp chiếu bóng, nhà hàng ăn. Nhà ga hàng không Tân Sơn Nhứt cũng được cải tiến. Trên lầu chờ đợi chuyến bay được gắn máy lạnh với quán cà phê, các cửa hàng bán đồ lưu niệm như tranh ảnh sơn mài, xà cừ và các cô bán hàng trong áo dài tha thướt. Cửa hàng bưu điện có điện thoại gọi ra nước ngoài, tem để sưu tầm và các loại post-card. Các chuyến bay sắp sửa cất cánh được chiếu trên những TV. Mỗi ngày có hơn 20 chuyến bay của các hãng hàng không ngoại quốc đến và đi. Phi trường hoạt động từ 6 giờ sáng cho đến 1 giờ đêm. Từ Sài Gòn muốn ra phi trường có thể đi bằng phương tiện riêng, muốn gọi Taxi thì có hai hãng là Vinataxi xe sơn màu vàng như ở Mỹ hay Airport Taxi là những xe Hyundai màu trắng, tài xế đều trẻ trong đồng phục áo trắng quần đen, lịch sự, lễ phép. Giá từ trung tâm Sài Gòn ra phi trường là 7 đô la. Gọi taxi thì gọi bằng điện thoại chỉ vài mươi phút là xe tới vì mỗi xe có trang bị liên lạc. Giọng các cô trên máy nói mà ta có thể nghe

họ đối thoại với nhau khi ngồi trên taxi đều dịu dàng, thật dễ thương, khiến nhiều du khách mảy râu ra đi mà lòng bồi hồi luyến tiếc ...

Một khu vực khác có nhiều nhà mới xây cất là đoạn đường Trần Quốc Toàn nay gọi là đại lộ 3 tháng 2, từ ngã bảy Lê Văn Duyệt cho đến Học Viện Quốc Gia Hành Chánh. Ngày xưa thuộc Biệt Khu Thủ Đô nay là những dãy phố lâu, buôn bán đủ mọi thứ. Khu viện Hóa Đạo trở thành khu giải trí Kỳ Hòa với trò chơi bơi thuyền. Kế cận là nhà hát Hòa Bình mỗi đêm đều có Đại Nhạc Hội trình diễn từ 8 giờ đến 10 giờ 30 với các tiết mục ca, vũ và hài hước. Phần đông là những ca sĩ trẻ nhưng âm thanh và ánh sáng khá đẹp. Vé ở đây là 25,000 đồng chưa tới 2 đô la rưỡi. Mặc dù trong dịp lễ, mỗi đêm chỉ độ nửa rạp, nhưng phía bên ngoài lúc nào cũng có người mời mua vé chợ đen. Mỗi tối trình diễn gần giống nhau nhưng cô điều khiển chương trình cứ nói: "Hẹn gặp quý vị và các bạn vào đêm mai". Một tụ điểm văn nghệ khác bình dân hơn ngồi ghé gỗ ngoài trời với giá vé 10,000 đồng đó là Trống Đồng ở góc đường Lê Văn Duyệt và Nguyễn Du kế trường Quốc Gia Âm Nhạc.

Các món ăn ở Sài Gòn đều vẫn ngon mặc dù chén đĩa không đẹp đôi khi sứt mẻ quanh miệng chén. Đồ ăn đem ra ít hơn ở bên Mỹ, khiến những ai mạnh ăn phải kêu tồ thứ hai mới đủ. Nhưng giá cả hãy còn rất rẻ nếu so với xứ Mỹ. Phở Quyền ở ngã tư Phú Nhuận vẫn bảng hiệu màu đỏ với nét chữ như cũ, lúc nào cũng đất khách. Giá tô phở trung bình độ 60 xu Mỹ, thịt ít nhưng nhờ tươi và nước dùng rất đậm đà hương vị phở. Riêng đĩa rau thì đầy đủ từ lá quế, ngò gai, mù om đều tươi rói và đúng mùi vị quê hương. Cà phê cũng vậy, ngoài hình thức thì lồi thối với cái phin lướt bằng nhôm méo mó, chiếc ly nhỏ đục ngẫu để trên chiếc đĩa đá rẻ tiền nhưng chất cà phê bên trong thì thật xuất sắc. Những vị nào rời Sài Gòn gần 20 năm trước bao giờ cũng muốn tìm lại những nơi chốn cũ, những quán cơm bình dân thuở còn sinh viên. Ta có thể trở lại quán cơm tấm ở đường Trần Quý Cáp cũ. Từ Cao Thắng vô Trần Quý Cáp thì quán cơm này ở về phía trái. Ngày xưa nơi đây bán cơm tấm với bì chả, gà rô-ti, tôm kho, sườn nướng ... Đặc biệt giá cả bình dân và chỉ bán từ chiều cho đến giới nghiêm. Ngày nay quán cơm vẫn vậy nhưng người bán thì hoàn toàn người lạ. Hỏi thăm thì được biết bà đáng người cao ốm, miệng luôn nhai trầu đã qua đời và cô con gái cũng đã qua Mỹ. Ngày nay có một hệ thống chuyên môn cơm tấm gồm 5 tiệm ở Sài Gòn có tên là Thuận Kiều cũng ngon không kém tiệm Trần Quý Cáp. Tiệm cơm Việt Nam chuyên về canh chua, thịt kho là

tiệm Phước Thành ở góc đường Ngô Tùng Châu và Đinh Công Tráng cũ vẫn như ngày xưa, món ăn miền Nam vẫn đậm đà như mấy mươi năm về trước. Tiệm cơm Tàu bình dân Nam Sơn ở góc Nguyễn Thiện Thuật và Phan Đình Phùng bây giờ rất đắt khách, cất thêm lầu và có máy lạnh trên lầu. Tiệm bánh mì thịt nguội Hà Nội ở đường Nguyễn Hàm Nghi và đường tên mới là Hồ Tùng Mậu vẫn còn đó nhưng món ăn không còn ngon như xưa vì đã thay đổi chủ. Có lẽ vì vậy mà rất vắng khách.

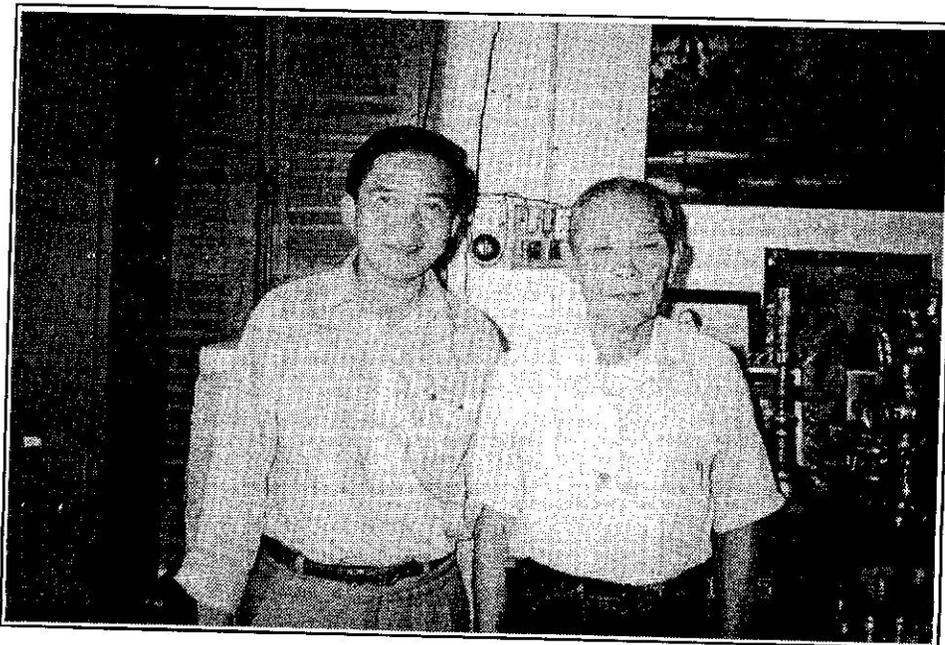
Tại Sài Gòn truyền hình cũng có 2 đài là đài số 7 và số 9. Phát hình buổi sáng từ 6 đến 9 giờ, buổi chiều từ 7 đến 12 giờ. Cuối tuần thì buổi chiều phát lúc 2 giờ. Nếu có ang ten thì có thể xem được đài Tây Ninh và Bà Rịa. Theo báo chí ở Sài Gòn thì bắt đầu trước Tết sẽ có thêm 1 đài mới ở băng tần số 1 và sẽ phát hành suốt ngày và trong nay mai sẽ có thêm nhiều đài khác nữa. Điện thoại hiện nay rất thông dụng tại Việt Nam từ thành phố cho đến các tỉnh lẻ. Tiền gắn điện thoại hiện nay đã xuống giá chỉ còn độ 300 đô la nhưng chỉ gọi được trong nước. Muốn gọi đi nước ngoài thường thì phải đến bưu điện. Nếu gọi collect thì ở Việt Nam người gọi phải trả một lệ phí hơn một đô la. Nếu trả cước điện đàm tại Việt Nam thì giá sẽ cao hơn. Thí dụ gọi qua Mỹ phải trả gần 4 đô la cho mỗi phút gọi. Bưu điện Sài Gòn còn có điện thoại truyền hình, một việc ở Mỹ chưa có! Bưu Điện hiện nay đều là cơ sở kinh doanh nên lễ lối phục vụ rất ân cần, niềm nở. Các cô nhà bưu điện đều mặc áo dài và sẵn sàng làm vừa lòng khách hàng của mình.

Theo báo Thanh Niên phát hành hôm 17-1-95 cho biết hiện nay trên toàn quốc có 462 ngàn máy điện thoại tức trung bình 1000 dân có 6.5 máy. Nội trong năm 1994 đã gắn thêm 192 ngàn máy và mở thêm 175 bưu cục tăng tổng số bưu cục cả nước lên 2117.

Thương xá Crystal Palace vừa được khai trương để trở thành Chợ vàng bạc và đá quý, có hơn 70 gian hàng trông giống như trên lầu của Thương xá Phước Lộc Thọ ở Little Sài Gòn. Thương xá Tax ngày trước được xem là sang trọng nhất Sài Gòn thì ngày nay không được sơn phết, người ta buôn bán đủ mọi thứ hàng hóa, như một chợ trời trong nhà ở Mỹ. Nghe đâu năm tới một hãng ngoại quốc sẽ xây lại và cũng làm thương xá.

Dân số gia tăng nên nhà cửa xây cất thêm nhiều, xe cộ nhất là xe gắn máy cũng tăng nhưng đường xá vẫn giữ nguyên trạng trước 1975. Tại Sài Gòn việc bảo trì đường xá còn tương đối dỡ nhưng tại các tỉnh thì rất tệ hại. Một con đường bị nhiều cơ quan đào lên để đặt ống nước, dây điện thoại nhưng lấp lại sơ sài. Một trận mưa rơi xuống, các xe vận tải nặng nháp từ Thái Lan chạy lên thế là xảy ra hiện tượng "ngón ngang gò đống kéo lên". Trên quốc lộ 20 đi Đà Lạt, nhiều khúc đường trèo đèo Bảo Lộc và đoạn gần tới Đà Lạt nhiều chỗ bị lở phía vực thẳm cũng vẫn chưa được tu sửa mà chỉ dùng nước sơn đỏ vẽ quanh nơi đường lở làm dấu. Tại Đà Lạt cây cầu sắt lót ván qua con suối dẫn nước xuống hồ Xuân Hương ở phía Bắc của hồ, hôm tôi đến đây định đi viếng cảnh thung lũng Tình Yêu thì thấy bảng đề "Cầu xập

cắm lưu thông". Trên cầu một chiếc xe vận tải Toyota đang đậu và bác tài đang hí hục khiêng tám ván phía sau đem ra lót phía trước cố đem xe vượt qua. Ông tài xế xe tôi thuê hỏi có muốn qua không? Tôi thật tình không dám và chạy vòng trở lại khu chợ để đi Thung Lũng Tình Yêu vì không muốn vô Thung Lũng Tử Thần! Có lẽ cầu thì khẩn cấp hơn vì đã xảy ra nhiều vụ xập cầu như cầu Biên Hòa mấy năm trước nên nhiều cầu đã được tu sửa như cầu chữ Y, cầu Hàn, cầu Chà Và, cầu Nhị Thiên Đường ... Trong năm nay 1995 sẽ sửa cầu Bình Triệu trong lúc cầu Xa Lộ Sài Gòn cũng trong tình trạng báo

AH Trịnh Hảo Tâm ghé thăm AH Lương Khắc Đức (Mặt)